

אדם מכבד את מקומו

וְאָנֹכִי עֹפֵר וְאֶפֶר (יח. כז)

אמר רבא בשכר שאמר אברהם אבינו ואנכי עפר ואפר, זכו בניו לשתי מצוות, אפר פרה ועפר סוטה (חולין פח:). צריך להבין מה המידה כנגד מידה? ביאר **המגיד מדובנא** עפ"י משל: עשיר נכבד עשה משתה גדול ביום חתונת בנו, והזמין אנשים רבים ונכבדים, ומבין הקרואים היה אדם גדול בתורה ובחכמה, נקי צדיק ונשוא פנים, ועם זאת עניו ושפל ברוך. ובכואו לבית המשתה, אוה למושב לו מקום השפל ביותר לרוב ענוונותו, וסירב לשבת בראש הקרואים כיאות למעלתו, ועל אף הפצרת הקרואים ובעל הבית לשבת בראש, מיאן להענות להם. מה עשה בעה"ב שהיה חפץ ביקרו של אדם גדול זה, שינה כל סדר ישיבת אורחיו, והושיב ליד אותו אדם את כל האנשים הנכבדים מבאי ביתו, ובזאת הגביה מקום כבודו, וקרנו הרים בכבוד. הנמשל: אברהם אבינו שמפאת היותו שפל בעיניו אמר: "וְאָנֹכִי עֹפֵר וְאֶפֶר", ובהיותו חס הקב"ה על כבוד הצדיק, הגביה ערך העפר ואפר ועשאם יקר הערך. ונתן שתי מצוות עפר סוטה ואפר פרה. ואפשר לרמוז בזה מה שאמרו חז"ל לא המקום מכבד את האדם, אלא האדם מכבד את מקומו.

ספר "אוצרות התורה"

וַיִּפְקַח אֱלֹדִיקִים אֶת עֵינֶיהָ וַתֵּרָא בְּאֵר מַיִם (כא. יט)

אמרו חז"ל, הגר מקטני אמנה היתה, שדאגה למחר ולכך מילאה את החמת מים, והאומר: מה אוכל למחר, הרי זה מקטני אמנה. יש להבין, הרי היתה במדבר אשר אין שם מוצא מים, ואין סומכין על הנס, וא"כ מה שייך לתובעה על זה. מכאן, שכל אחד אחד נתבע לפי הכרתו. הגר זו, אשתו של אברהם אבינו, מדברת עם המלאכים, ורואה כי כשכלו המים מן החמת, אירע לה נס ונברא עבורם באר מים חיים, והמלאך מבטיחה בשם השם כי לגוי גדול אשימנו, הרי היא נוסעת במרכבתו של מלך מלכי המלכים, אם היא יורדת וממלאת מים, מקטני אמנה היתה.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות"

העקידה היתה "וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה"

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם (כב.)

(א)

מדוע הצווי על העקידה היה "וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה"? יש לומר: כי בא הכתוב לסתום פי דוברי שקר האומרים שאברהם היה אכזרי ולכן גם על בנו יחידו לא חמל. לכן הקדים הפסוק ואמר "וַיִּטַע אֵשׁל בְּבֵּאֵר שֶׁבַע", אשל ר"ת אכילה, שתיה, לוייה, ודבר זה היה ידוע לכל, מפני "ויגר אברהם בארץ פלישתים ימים רבים", ואם

הממעט בכבוד עצמו ומרבה כבוד שמים, גם כבודו מתרבה.

וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֵלֶיךָ מִמְרָא (יח.א)

פירש"י: באלוני ממרא, הוא שנתן לו עצה על המילה, לפיכך נגלה עליו בחלקו. יש להבין מה רצה להודיענו הכתוב בזה, ומה שבח הוא לממרא שהשיאו למול, וכי מה איכפת לו אם אברהם נימול או לא. אך ודאי הבינו, ענר, אשכול וממרא, כי על ידי המילה שנכרת ברית להיות מיוחד הוא וזרעו להשי"ת, ולהיות נבדל מכל האומות, ולזאת לא הסכימו ענר ואשכול. אבל ממרא האמין כי כך צריך להיות, ושאינו כדאי להתדמות אליו, והסכים עמו, אף שידע שיתרחק על ידי זה ממנו, ועי"ז דוקא זכה להתקרב ונגלה בחלקו. והוא ללמד לכל איש ישראל, שאין אדם יכול לעשות דבר רק על ידי שמתבטל לכלל ישראל, וצריך לגמור בדעתו, שאם יהיה כבוד שמים יותר בחבריו, הוא מבטל עצמו וכל אשר לו, ועל ידי זה יוכל למצוא מקום תמיד, וזהו שאמרו (במדב"ר ד. כ): מי שממעט כבוד עצמו ומרבה כבוד שמים, כבוד שמים מתרבה וכבודו מתרבה.

שפת אמת

גדול השלום עד היכן

וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אֲתֵרִי בְּלִתי הֲיִתָּה לִי עֲדָנָה

וְאֵדֹנִי זָקֵן (יח. יב)

גדול השלום שאף הקב"ה שינה בו, דמעיקרא כתיב ואדוני זקן ולבסוף כתיב ואני זקנתי. (יבמות ח) צריך ביאור, הלא אברהם היה כבן מאה שנה, ואיזה עלבון הוא לאדם בגיל כזה שיאמרו שהוא זקן? ואפילו אם יש בזה זלזול קל, האם יש חשש שאברהם אבינו יקפיד חלילה על אמירה כזו? יש לומר: רואים מכאן שאפילו על חשש משהו שבמשהו קפידא וכעס שינה הקב"ה מלשונה ללשון יותר מעודנת, ללמדנו עד כמה יש להזהר בשמירת השלום. עוד יש להוסיף, שיתכן שדוקא בבית אברהם אבינו ושרה אמנו, ממנו יתד לכל בית ישראל צריך זהירות מיוחדת שלא תהיה אפילו פגיעה דקה באחדות, כי פגיעה הדקה בבית כזה מהווה בקיעה נצחית בבית ישראל. למדנו בזה עד כמה צריך להזהר שלא לפגום באחדות בין אדם לחבירו, בפרט בני אדם שנושאים יחד בעול ציבורי, ולא להסתפק בזה שלא מעוררים מחלוקת וקטטות, אלא יש להשתדל להרבות שלום, כי גדול השלום בכמות ובאיכות, גדול מאוד בהקיפו והקצוות רחוקים זה מזה מאוד, והמדרגות רבות ושונות לאין תכלית, וככל שיגדל השלום, יגדל הכלי המחזיק ברכה.

ספר "לחתך עליון"

היה רחמן גדול לזרים קל וחומר לבנו יחידו. לכן דוקא
"אחר הדברים האלה" החליט לנסותו.

ספר ומתוק האור בשם ה"כתב סופר"

שְׁבוּ לָכֶם פֶּה עִם הַתְּמוּרָה (כ.ב. ה.)

עם הדומה לחמור (חז"ל)

מה מקום מצא לו אברהם בשעה כזו לבזות אנשים,
ופרט את אליעזר תלמידו? ברם, הוא ביקש לפרסם
ולהפגין את גודל אהבתו ליצחק בנו, עד כי בנו ישמעאל
ותלמידו אליעזר אינם חשובים בעיניו אלא כחמורים,
ביחס ליצחק, ואף על פי כן הולך הוא לשוחטו לפני
השם יתברך. לפיכך נאמר אחרי הניסיון: "וישב אברהם
אל נערו ויקומו וילכו יחדיו", שחזרו להיות חשובים
בעיניו והוא הלך יחד איתם.

מעיינה של תורה

וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו (כ.ב. ה.)

ואע"פ שהבין יצחק שהוא הולך לישחט וילכו שניהם
יחדיו בלב שוה (רש"י)

המהר"ץ חיות כתב: אברהם שמע מפי ה' ויצחק האמין
לאברהם הואיל והיה מוחזק. והיינו, על פי דברי הגמרא
(סנהדרין פט:), שנביא המוחזק לדבר אמת חייבים
להאמין לנבואתו ולקבל דבריו. וכתב על זה החתם סופר
שיפה כתב, והוסיף שרגיל הוא לומר שמשום כך
אומרים "ועקידת יצחק לזרעו תזכור" ולא "עקידה
שעקד אברהם" כמו שאמר בתחילת הברכה, משום
שאברהם אבינו שמע בעצמו מפי ה' האמין בתורה
שבכתב, אבל יצחק מסר נפשו על דברי חכמים במה
שהוא חוץ לשכל ולא הרהר אחר חכמים, משום כך
"ועקידת יצחק לזרעו תזכור" להשומעים לתורה שבעל
פה ואינם מהרהרים אחר דברי חכמים ותקנותיהם
וגזירותיהם, אבל מי שאינו בכלל זה אין לו חלק
בתפילה זו.

ספר "כמוצא שלל רב"

וְהָיָה אֵיל אַחַר נְאֻחוֹ בְּקֶרְנָיו (כ.ב. יג.)

מהו אות איל 'אחר' שראה אברהם אבינו? אומר רבי
שמעון מאוסטרופולי: אברהם אבינו קרא את שם מקום
העקידה 'ה' יראה', בהסברו: "אשר יאמר היום בהר ה'
יראה". ופירשו חז"ל שצפה אברהם ברוח הקודש
שיעשו ישראל העגל, ועל כך אמר "יראה" את זכות
עקידה וירחם עליהם. זו הכוונה "וְהָיָה אֵיל אַחַר נְאֻחוֹ
בְּקֶרְנָיו", היינו כמו האיל שנראה לאחר העקידה, כך יהיה
איל נוסף שיאחזו בסבך, וזהו העגל שעתידיים ישראל
להקריב לס"ט"א. ורמז לדבר "איל אחד נאחזו בסבך",
היינו בתיבות ה"סבך": האות הסמוכה אצל ס' היא ע',
והאות הסמוכה אצל ב' היא ג', והסמוכה לאות כ' היא
ל'. נמצא שאצל תיבת 'סבך' עומד 'עגל', וזהו שנאמר
"אחר.. בְּקֶרְנָיו".

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

הלכה: סדר הלימוד לבעלי בתים הקובעים עיתים
לתורה.

כתבו הט"ז והש"ך (יו"ד סי' רמ"ו) בשם הדרישה, שאותם
הבעלי בתים שלומדים רק ג' או ד' שעות בכל יום, וכל
שכן אם לומדים פחות מזה, לא ילמדו רק גמרא וכדו',
אלא צריכים ללמוד בספרי הפוסקים כל אחד לפי
השגתו, כדי שידעו את המעשה אשר יעשו איך להתנהג
עפ"י התורה. וביותר תהיה מגמתם להיות בקיאים
בהלכות שהם מצויות יותר, דהיינו שו"ע ונושאי כליו
ברוב חלק אורח חיים וקצת משאר חלק השו"ע. וכבר
אמרו חז"ל (ברכות ת.): אוהב ה' שערים המצוינים
בהלכה יותר מכל בתי כנסיות ומדרשות. ועוד אמרו
(מגילה כת.): שכל השונה הלכות בכל יום מובטח לו
שהוא בן עולם הבא.

ספר "פסקים ותשובות" יו"ד

פתגם: הזיכרונות הם השמיכה המחממת ביותר.

ספר "שמחלה"

חקירה: תנאי

המעשה תלוי בקיומו של התנאי, או שהמעשה תלוי
ברצונו של העושה, והרצון תלוי בקיום התנאי. (הגר"ש
שקאפ יבמות לב ד"ה ולענ"ד דענין: תלוי ברצון)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: מזיקים מקומיים

צעירים קלי דעת פגשו את המגיד מדובנא, כשהוא
מהלך יחידי בלילה. רבי, שיטו בו, הלא גזרו חז"ל על
תלמיד חכם, שלא יוצא יחידי בלילה, מפני המזיקים.
תנוח דעתכם, השיב המגיד, אינני ירא מפני המזיקים
המקומיים, כי הללו אינם נוהגים בי מנהג תלמיד חכם.
ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף יט)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, ויקטוריה שושנה
בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן
מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליו, חיים בן
סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל, אבישי יוסף בן שרה
לאה, אוריאל נסים בן שלוח, פייגא אולגה בת ברנה, אברהם בן
רחמונא רינה בת פיבי, נחום בן שמחה, נסים בן אסתר, מרים בת
אזיזא זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת
מרים. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מוח

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr